

СУЧАСНІ МЕХАНІЗМИ МІНІМІЗАЦІЇ РИЗИКІВ ЕЛЕКТРОННОЇ КОМЕРЦІЇ

Батрименко В.В.

к.е.н., доцент кафедри світового господарства і міжнародних економічних відносин
Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса
Шевченка

На сучасному етапі розвитку світогосподарських зв'язків закладаються основи для формування таких системних категорій міжнародних економічних відносин, як нова економіка, електронна торгівля, електронна комерція та електронний бізнес. Зазвичай за цими термінами криється глибинний зміст, теоретична сутність якого полягає в тому, що розвиток інформаційних технологій дозволив на початку другого тисячоліття економічного розвитку сучасної цивілізації докорінно змінити сформовані століттями характер проведення міжнародних комерційних операцій за рахунок широкого використання електронного обміну даними замість традиційного паперового документообігу.

У цих умовах різко зростає ймовірність виникнення і посилення впливу ризиків, викликаних застосуванням сучасних інформаційних технологій у міжнародній комерційній діяльності. У зв'язку з цим, особливої актуальності набуває дослідження теоретичних і прикладних аспектів управління та мінімізації ризиків міжнародної електронної комерції.

Міжнародна електронна комерція схильна до ризиків у тій же мірі, а можливо і у більшому ступені, що і комерція в її традиційному розумінні. В той же час, поряд з класичними економічними ризиками почали виникати і нові, на теперішній час недостатньо вивчені ризики, управління якими є складним завданням в силу їх неповного вивчення на всіх рівнях світової економіки, їх специфічних рис, природи виникнення, відсутності чіткої класифікації і недосконалих методик аналізу.

Не претендуючи на повне висвітлення і класифікацію специфічних ризиків електронної комерції, представляється доцільним виділити три групи загроз, а саме: а) традиційні ризики, пов'язані з електронними розрахунками у міжнародній комерції (ризики країни та банків, валютні ризики і ризики контрагентів); б) організаційні ризики міжнародної електронної комерції (клієнтські суперечки і повернення, порушення прав інтелектуальної власності, низький рейтинг оптимізації торгівлі за допомогою Web-сайтів, слабкі методи аутентифікації); в) проблеми кібербезпеки (шкідливі програми, хакерські атаки, а також шахрайства з використанням різноманітних засобів передачі даних).

Можна стверджувати, що перші дві групи ризиків виступають переддтечею останньої, найновітнішої групи загроз, оскільки часи написання "жартівливих" вірусів і хакерських атак розважального характеру поступово відходять у минуле, і основною метою девіантних

суб'єктів діджиталізації міжнародної комерції постає збагачення за допомогою несумлінних методів боротьби глобального конкурентного середовища [2].

В Україні діяльність суб'єктів міжнародної електронної комерції, особливо на сучасному етапі їх становлення та розвитку, стикається з різноманітними викликами, які дозволяють стверджувати про проблеми, які суттєво зменшують ефективність їх діяльності, а також про основні ризики, які вимагають системної мінімізації.

У першу чергу, незважаючи на те, що основи законодавчої бази функціонування електронної комерції України вже створені, вона потребує подальшого вдосконалення. Розвиток системи міжнародної електронної комерції України постійно супроводжується ризиками кібер-безпеки, зокрема – хакерськими атаками та блокуванням сайтів. За даними Google за березень 2018 року 50 млн. відвідувачів були сповіщені про те, що зламани сайти намагалися вкрати особисту інформацію користувачів або встановити вірус. Зокрема, у березні 2017 р. таких користувачів було 17 млн., тобто зростання загроз безпеки та конфіденційності перевищує майже 200%. Наслідками таких дій є блокування або санкції з боку пошукових систем і антивірусів, внаслідок чого відвідуваність платформ України падає, а система міжнародної електронної комерції України втрачає репутацію та інвестиційну привабливість [1].

Нині, однією з головних конкурентних переваг будь-якої системи електронної комерції країни виступає швидкість доставки товарів до споживачів і ефективна діяльність її логістичної інфраструктури. Саме тому, недосконала система міжнародних логістичних систем України створює передумови для відсутності вибору можливих варіантів іноземних споживачів у сфері асортименту та швидкості доставки продукції, що виступає однією з основних причин відмови від покупки вітчизняних товарів [3].

Інституційно-правова основа розвитку та запобігання ризикам міжнародної електронної комерції формується на основі бази таких державних установ, як Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України та Міністерство цифрової трансформації України. Ураховуючи транснаціональну та транскордонну природу електронної комерції, постає проблема комплексного нормативно-правового, організаційного та технологічного регулювання діяльності провайдерів телекомунікаційних послуг, забезпечення, надання і реалізації електронних послуг, правил укладення електронних правочинів під час розрахунків за спожиті товари чи послуги тощо.

Зокрема, з багатьох загроз міжнародної електронної комерції України серйозним ризиком може стати SEO (низький рейтинг оптимізації міжнародної торгівлі за допомогою вітчизняних Web-сайтів) та цифровий маркетинг бізнесу нашої держави. Низький рейтинг SEO господарюючих суб'єктів України означає, що низький трафік на вітчизняні сайти у кінцевому підсумку призводить до зменшення обсягів електронної торгівлі. Створити сайт досить просто, але от домогтися того, щоб він був

на перших сторінках пошуку у міжнародній комерції є нагальним науково-практичним завданням. Державна підтримка пошукової оптимізації суб'єктів підприємницької діяльності України може поліпшити впізнаваність вітчизняних брендів, а також зростанню інвестиційного клімату та експортному потенціалу [4].

Таким чином, слід зазначити, що впровадження надійних та ефективних засобів мінімізації ризиків електронної комерції як у сфері безпеки фінансових транзакцій, врегулювання проблем нормативно-правового регулювання електронної торгівлі, а також у забезпеченні кібербезпеки зовнішньоекономічних операцій у глобалізованому інформаційному господарському просторі є можливим лише за умов об'єднання зусиль на рівні міжнародної взаємодії держав, інтеграційних угруповань та міжурядових та неурядових організацій.

Список використаних джерел:

1. 17% українських онлайн-покупців здійснюють більше 20 покупок на рік: інсайти e-commerce ринку 2019. Blog.olx.ua. 2019. URL: <https://blog.olx.ua/20621/17-ukra%D1%97nskix-onlajn-pokupciv-zdijsnyuyut-bilshe-20-pokupok-na-rik-insajti-e-commerce-rinku-2019/>.
2. Ecommerceceo.com (2019), “5 Types of Ecommerce Business Models That Work Right Now”, available at: <https://www.ecommerceceo.com/types-of-ecommerce-business-models/#b2c-ecommerce>.
3. Polishchuk, A. (2019), “Review of e-commerce market of Ukraine in 2018”, available at: <https://promodo.ua/blog/obzor-ecommerce-rynka-ukrainy-v-2018.html#gref>.
4. Revisium.com (2019), “Commercial sites and online stores at risk”, available at: https://revisium.com/kb/reason_to_hack.html.

УДК 327 (477)

ІНСТИТУЦІОНАЛЬНІ РИЗИКИ В СУЧАСНИХ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИНАХ

Поліщук Л.С.

к.е.н., доцент кафедри світового господарства і міжнародних економічних відносин Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Сучасний міжнародний ринок інституційно організований, це визнано всіма економічними школами та напрямками. Однією з головних функцій інститутів є підвищення визначеності в поведінці економічних суб'єктів, зниження рівня ризику, оскільки ризик як явище об'єктивної реальності є невід'ємною характеристикою діяльності будь-якого економічного суб'єкта.